

EESTI SOOJAVERELISTE TRAAVIHOBUSTE ARETUSPROGRAMM

1. Aretusprogrammi, tõuraamatu pidamise korra ja jõudluskontrolli läbiviimise õiguslikeks alusteks on: Euroopa Liidu määrused ja direktiivid, mis puudutavad hobusekasvatust ja Eesti Vabariigi Põllumajandusloomade aretuse seadus.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 2016/1012, hobuse passi käsitlev määrus 2015/262/EL, Põllumajandusloomade aretuse seadus.

Aretusprogrammi täidetakse Eesti Vabariigi territooriumil.

2. Aretusprogrammi osadeks on:

1. üldosa;
2. tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord;
3. aretuslooma põlvnemise registreerimise ning põlvnemise õigsuse kontrollimise kord;
4. aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord;
5. aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise kord;
6. emaslooma seemendusandmete registreerimise kord;
7. põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse kanda, identifitseerimise ja selle üle arvestuse pidamise kord;
8. seemendamise koolitusprogrammid ning seemendaja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord.

I Üldosa

1. Ülevaade ja tõuomadused

Traavlitõud põlvnevad flaami hobusest, kes oli keskajal populaarne raudrüütlite ratsuna. See oli üsna kiire tõug, kes suutis kanda kuni 200 kg kaaluvat ratsanikku koos varustuse ja raudrüüga. Flaami hobusest aretati hiljem hollandi traavel.

Traavlitõugude teine haru tekkis Inglismaal, kus flaami ja täisverelise ratsahobuse baasid aretati Norfolkis traavel. **Norfolki** traavel oli tori hobuse aretuse üks põhikomponente.

Orlovi traavel aretati 18. sajandi viimasel veerandil ja 19. sajandi algul kasutades hollandi traavlit, araabia tække ja Norfolkis traavleid.

Vene traavlit hakati kujundama 19. sajandi lõpul Venemaale sissetoodud ameerika traavlite ja Orlovi traavlitega. Käesolevaks ajaks on Eestisse alles jäänud üksikud vene traavlid.

Prantsuse traavel on aretatud Prantsusmaal Normandias kohalikust normandia hobusest. Ratsahobuste tootmiseks sõjaväele ristati teda täisverelise ratsahobusega, alates 1840 aastast Norfolkis traavliga. Hiljem on samuti kasutatud ameerika traavlit. Prantsuse traavel on võrreldes ameerika traavliga suurekasvulisem ja massiivsem. Headeks omadusteks peetakse vastupidavust pikal distantsil ja suurt jõudu. Värvustest on sagedasemad kõrb, punane ja must.

Ameerika traavel aretati Põhja-Ameerikas 18. sajandil peamiselt täisverelisest ratsahobusest. Tõu kujundamisel osalesid veel Norfolkis ja hollandi traavlid, angloaraabia tõug, Kanada küliskäiguhobused. Suurt mõju avaldas täkk Hambletonian (s. 1849), kellel on üle 1 300 järglase.

Ameerika traavel ületab kiiruselt teisi traavlitõuge. Käesoleval ajal avaldab ta traavlikasvatusele mõju kõigis Euroopa riikides ja Austraalias, Kanadas ning Uus-Meremaal. Eestis on ameerika traavlist saanud valdav traavlitõug.

Sagedasem värvus on kõrb, harva leidub musti, punaseid ja halle traavleid.

Kuna Eesti traavlite tõuomadused kujunevad välja tänapäeval põhiliselt ameerika ja prantsuse traavlitest, siis eksterjööritl on nad erinevad. Laiast geneetilisest baasist tulenevalt on erinevatesse aretusliinidesse kuuluvate hobuste välimik erinev. Massiivsete hobuste kõrval esineb kergeid, õrna konstitutsiooniga loomi. Enamasti on traavlite rinnakorv pikk ja sügav, suure mahuga ning laudjas mõõduka laiusega. Neil on kuiv konstitutsioon. Tugev lihastik, hästi arenenud kõõlused, korrapärane jalgade seis.

Traavid on töötahtelised, võimekad, sõbralikud, rahulikud, usaldavad, energilised, tasakaalukad, tugeva tervisega, väga hea pingetaluvuse ja kohanemisvõimega. Traaviditega alustatakse treeninguid ja liikumisharjutusi varajases eas ja inimeste suhtes on nad sõbralikud.

2. Aretuseesmärk

Aretuseesmärgiks on jõudluselt kiire traavid, kes suudaks konkureerida edukalt rahvusvahelises konkurentsisis.

Tabel 1. Traavidite Jõudluskontrolli tulemuste hindamise tabel (minutit, sekundit 1km aeg)

	A	B	C	D	E
Vanemad	<1.12	1.12-1.15	1.15-1.18	1.18-1.20	1,20<
3 aastased	<1.14	1.14-1.18	1.18-1.20	1.20-1.22	1,22<
2 aastased	<1.18	1.18-1.20	1.20-1.22	1.22-1.27	1,25<

A - suurepärase rahvusvaheline tase B – hea rahvusvaheline tase
C - teatud rahvusvaheline tase, väga hea Eesti tase D - hea Eesti tase
E – halb tase.

Aastani 2008 on suudetud Eestis aretada ainult üks-kaks traavidit, kes kuuluvad tabelis klassi C. Aastatel 2008-2020 seame eesmärgiks:

- üks A klassi hobune
- viis B klassi hobust
- 5% jõudluskontrolli läbivatest hobustest kuuluksid vähemalt klassi C.

3. Aretusedu saavutamise abinõud

3.1 Üldised abinõud

Aretusedu saavutamise abinõudeks on esmalt õigete valikute tegemine ja aretuspopulatsiooni suurendamine. Aretusedu traavidikasvatases tagab suguhobuste range valik, head kasvatus- ja treeningutingimused. Selleks tuleb suurendada sihipäraselt hobuste jõudlusvõimet ja geneetilist väärtust. Huvi traavidikasvatuse vastu on võimalik tõsta läbi jõudluskontrolli preemiade suurendamise. Abinõud kasvatajatele:

- loomapidajate nõustamine üldküsimustes ja reeglites;
- loomapidajate nõustamine aretusega seotud küsimustes (aretusmaterjali soetamine, paaritamine, geneetiliste väärtuste hindamine jms)
- tõuaretusalase info ja materjali avaldamine kodulehel;
- rahvusvaheline koostöö kasvatajate, tõuaretusühingute ja aretusekspertidega.

3.2 Valiku efektiivsus ja valikute tegemine

Traavidite valiku tähtsaimaks kriteeriumiks on ja on olnud liikumiskiirus. Liikumiskiirust loetakse hästi päritavaks ja seega on olulisem valiku tegemise juures. Aretusteadlased ja kogenumad kasvatajad väidavad, et varss pärilub enam kui isalt ning aretuses on olulisem roll sugumära valikus.

3.3 Täkkude valik

Valitakse kiireid ja vastupidavaid täkke, kes on tavaliselt võitnud suuri rahvusvahelisi auhindu.

Enamus riikides on kehtestatud suhteliselt karmid nõuded täkkude paaritusse lubamiseks ning seetõttu esineb juhtumeid, kus potentsiaalselt hea materjal jäetakse esialgu kõrvale (näiteks Tibur). Samuti on küllalt pettumusi, kui kõrgelt hinnatud täkk saab tagasihoidlike tulemustega järglasi (näiteks Larabello).

ETL soovib tunnustatud täkke.

3.4 Märade valik

Märade valik on olulisem täkkude valikust Kõige lihtsam on kasutada juba aretuses olevat mära, kelle järglased on häid tulemusi näidanud. Kuna sellised märad on tavaliselt kellegi omanduses ja/või ei ole kasutatud, siis tuleb valikud teha põlvnemis- ja jõudlusandmete põhjal.

Valikukriteeriumid on järgmised:

3.4.1 Esmane valik: kiired märad. Näiteks need, kes on läbinud 1 km tempos 1 m 15 sek ja kiiremini (A ja B). Sellise mära puhul ei ole ülejäänud valikukriteeriumid olulised.

3.4.2 Teine valik: põlvnemine (nn perekondaretus). Kvaliteetne peab olema isa- ja emaliin. Emalt pärandub tehtud katsete alusel rohkem omadusi. Kui mära emaliinis (ema, emaema või emaemaema) esineb edukaid sugumärasid, kellest on saadud edukaid traavleid, siis on lootus, et selline omadus võib avalduda ka sellel märal.

3.4.3 Kolmandaks: seesmised omadused. Milleks on tervis, kohanemisvõime, iseloom, temperament. Soovitud on töötahteline, võimekas, sõbralik, rahulik, usaldav, energiline, tasakaalukas, tugeva tervisega, väga hea pingetaluvuse ja kohanemisvõimega traavel. Ebasoovitavad on küll füüsiliselt heas vormis ja heade võimetega, kuid halva töötahtega hobused, kuna selline omadus kandub tihti üle just ema liinipidi.

3.4.4 Neljandaks: kehaehitus.

Soovituslikud nõuded on järgmised:

- turjakõrgus vähemalt 155 cm
- lai lõuapärade vahe
- kere põikpikkus peab ületama turjakõrguse, kuid mitte üle 5 cm
- hea lihastik
- hästi arenenud liigesed
- elastsed ja keskmise pikkusega sõrgatsid
- hästi vormitud kabjad.

Mittesoovitud on:

- puudulikult arenenud lihastik
- väikesed lamedad ja silmapaistmatud liigesed
- lühikesed ja püstised sõrgatsid
- saabel- ja rangjalgsus ning kooskandne seis
- proportsionaalselt liiga väikesed ja liiga suured kabjad
- pehme selg
- lühike ja horisontaalne laudjas.

3.4.5 Viiendaks: hobuse traav. Soovitud on hoogne ja maadhaarav traav. Liigutused peavad kanduma energilistest tagajalgadest läbi elastse ja kergelt õõtsuva selja üle esijalgadele. Jäsemed peavad seejuures liikuma otse ja ettepoole.

Traav peab olema selgelt äratuntava lennufaasiga, elastne, hoogne ja tasakaalustatud.

3.4.6 Kuuendaks: genotüüp. Uuritakse, et hobune oleks ilma pärilike vigadeta ja haigusteta.

4. Aretuspopulatsioon

Aretuspopulatsiooniks on kõik soojaverelised traavlid; eelkõige ameerika, prantsuse ja vene traavlid ning nende ristandid.

Eesti aretuspopulatsioon ca 200 hobust, mis on üks osa kogu maailma aretuspopulatsioonist ja seega aretusmaterjalist puudust ei esine.

Eestis on lubatud kasutada aretuses kõiki soojaverelisi traavleid, kuid eelistatud on olnud aretuspopulatsioonist domineerivad ameerika traavlid (hinnanguliselt 85% ja enam) just oma paremate omaduste poolest. Vene traavlid on praktiliselt aretuspopulatsioonist kadunud, kuid ka nende kasutamine ei ole keelatud. Eesti aretuspopulatsioon koosneb enamuses Soomest ja Rootsist sissetoodud sugumäradest. Täkkude osas on valik laiem. Tänu sperma sügavkülmutamise võimalusele on kasutusel Soomest, Rootsist, Saksast, Prantsusmaalt ja USA-st pärit tõumaterjal.

5. Aretusmeetod

5.1 Sugulusaretus (inbreeding)

Hobuste sugulusaretuse all peetakse silmas seda, et omavahel paaritatud isendid on üksteisega lähemalt sugulased kui tõu isendid keskmiselt ja nii ema- ja isaliinis on sarnased esivanemad vähemalt kolmandas või veel lähemas põlves. Sugulusaretuses olevaks loetakse hobust, kellel on kolmandas või lähemas põlves üks ühine esivanem.

Näited illustreerivad, kuid ei ole soovitusliku iseloomuga.

Üheks sugulusaretuse näiteks on isa ja tütre paaritus. Sellisest paaritusest sündivad varсад peaksid pärima enamuse Crown geenidest ja võiksid olla välimuselt rohkem Speedy Crown kui Speedy Sisteri moodi.

Vanemad (50%)	Vanavanemad (25%)	Vana-vanavanemad (12,5%)
Speedy Crown	Speedy Scot	Speedster
		Scoth Love
	Missle Toe	Florican
		Moona
Speedy Sister	Speedy Crown	Speedy Scot
		Missle Toe
	Somolli	Speedster
		Laurita Hanover

Teadmiseks, et sugulusaretus on ka täisõe ja -venna paaritus. Sellisest paaritusest sündivatel varssadel on Speedy Scot ja Missle Toe geenid, seega sündivad varsad peaksid meenutama Speedy Scotti ja Missle Toet.

Vanemad (50%)	Vanavanemad (25%)	Vana-vanavanemad (12,5%)
Speedy Crown	Speedy Scot	Speedster
		Scoth Love
	Missle Toe	Florican
		Moona
Speedy One	Speedy Scot	Speedster
		Scoth Love
	Missle Toe	Florican
		Moona

5.2. Liinaretus (linebreeding)

Liinaretuse puhul loomi paaritatakse nii, et sündivad järglased on võimalikult palju suguluses mingi eriti väärtusliku isendiga või neil on võimalikult palju selle isendi esiisa või esiema geene. See saavutatakse sel teel, et mõlemad omavahel paaritavad loomad on suguluses kõnes oleva isendiga, kuid võimalikult vähe suguluses oma vanemate kaudu teistega. Liinaretuse erinevus muudest sugulusaretustest: 1) selles püütakse säilitada lähedane sugulus vaid ühe valitud esivanemaga ja 2) see on üldiselt nõrgem kui sugulusaretus. Kuigi liinaretus on üks sugulusaretuse vorme, on selle kohandamine tunduvalt ohutum kui kitsas sugulusaretus. Liinaretuse abil ongi saavutatud märgatavalt häid tulemusi traavlite aretamises.

Liinaretuse näiteks võib tuua vanaisa ja tütre tütre paarituse: sellisest paaritusest sündivad varsad võiksid pärida enamuse Speedy Crown geenidest. Näited illustreerivad, kuid ei ole soovitusliku iseloomuga.

Vanemad (50%)	Vanavanemad (25%)	Vana-vanavanemad (12,5%)
Speedy Crown	Speedy Scot	Speedster
		Scoth Love
	Missle Toe	Florican
		Moonna
Somolli	Speedster	Robby
		Lisse
	Laurita Hanover	Speedy Crown
		Cissy

5.3. Mittesugulusaretus (outbreeding)

Sugulusvälise paarituse all mõeldakse selliste isendite paaritamist, kes ei ole üksteise suhtes suguluses.

5.4. Ristamine (crossbreeding)

Ristamine tähendaks traavli paaritamist teist tõugu hobusega, selline paaritamine ei ole lubatav.

II Tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord

1. Tõuraamatu nimetus on Eesti Soojavereliste Traavihobuste Tõuraamat (Tõuraamat).

2. Tõuraamatut peab Eesti Traaviliit (ETL).

3. Tõuraamatusse kantakse soojaverelised traavlid, kes vastavad käesoleva programmi nõuetele.

4. Tõuraamatu osad on:

- osa A – esmaregistreeritud traavlid
- osa B – sissetoodud traavlid.

4.1 Tõuraamatut peetakse nimekirjana, kus A ja B osa traavlid on koos, märkides ära, millisesse osasse ta kuulub. A osa nimekirja võib lisaks esitada vormis, kus nimekirja järjestamise aluseks on tõuraamatusse kantud traavlite vanemad.

5. Traavel kantakse Tõuraamatusse, kui mära on Tõuraamatus või kui mära on ETL poolt aktsepteeritud mõnes teises traavlite tõuraamatus või registris ning varsa identifitseerimine ja tunnistamine on läbi viidud täites käesolevaid nõudeid:

5.1 Peale varsa sündi ja enne tema võõrutamist on esitatud kuue (6) kuu jooksul ETL-e:

- avaldus varsa Tõuraamatusse kandmiseks (lisa 1)
- täidetud sünnitunnistus, millel on kõik nõutud allkirjad (lisa 2)
- täidetud geneetilise ekspertiisi taotlus koos identifitseerimismaterjaliga.

5.2 Traavile on paigaldatud elektrooniline märgis (mikrokiip).

5.3 ETL volitatud isiku poolt on joonistatud hobuse kontuurdiagramm.

5.4 Tasutud on tõuraamatusse kandmisega seotud kulud.

5.5 Geneetiline ekspertiis on kinnitanud varsa põlvnemist.

5.6 Käesoleva tingimuste täitumisest 2 kuu jooksul tehakse kanne tõuraamatusse ja omanikule väljastatakse pass.

6. Tõuraamatu B osasse võib kanda välisriigist sissetoodud soojaverelisi traavleid juhul kui traavliil on aktsepteeritud organisatsiooni poolt välja antud pass ja sama organisatsiooni poolt välja antud lõplik ekspordi sertifikaat. ETL võib nõuda täiendavat põlvnemise kontrolli.

6.1 ETL võib kehtestada eraldi nõudeid sisseveetavate traavlite suhtes lähtudes jõudlus- ja/või põlvnemisandmetest, aretusprogrammist ja aretuseesmärkidest.

7. Tõuraamatusse kantakse järgmised andmed:

a) Hobuse nimi (kuni 20 tähemärki). Tõuraamatupidajal on õigus nõuda, et nimi oleks õigekirjaliselt korrektne ja vastaks heale tavale. Ei registreerita selliseid nimesid, mis on sobimatud või mida võib segamini ajada varem registreeritud nimedega ja rahvusvaheliselt tuntud nimedega. Juhul kui tõuraamatupidaja leiab, et nimi ei vasta esitatud nõudmistele, siis kasutatakse varunimesid. Nime muutmine on võimalik kasvataja kirjalikul nõusolekul, on tasuline ja tõuraamatu esialgne nimi peab olema sisse kantud uue nime järel sulgudes.

b) Registrinumber, mis on 15 kohaline ja vastab EU standardile. Sissetoodud hobusele jäetakse vana tõuraamatu number ja maa tunnus.

c) Parimad saavutused, rekordid.

d) Sünniaeg.

e) Kasvataja maa ja kasvataja.

f) Vanemate 3 põlvkonda ja nende parimad sportlikud saavutused.

h) Surma või Eestist välja müümise kuupäev.

i) Omanik(ud).

8. Omaniku vahetus tuleb registreerida ETL-s 2 nädala jooksul (lisa 3).
9. Hobuse surmast tuleb teavitada ETL-i 2 kuu jooksul vabas vormis.
10. Avaldusi ja kõiki lisasid aktsepteeritakse ka elektroonilises vormis juhul kui esitaja isikut on võimalik tuvastada.
11. Tõuraamatupidaja kindlustab Tõuraamatu andmete kättesaadavuse kõigile ETL liikmetele vastavalt nende soovile paber kandjal. 2010 aastal võetakse kasutusse interneti põhine elektrooniline andmebaas.
12. Alates 2010 aasta 1. juulist avaldatakse elektroonilisel kujul igal aastal lühiaandmed kõigi sel aastal tõuraamatusse kantud hobuste kohta.

III Aretuslooma põlvnemise registreerimise ning põlvnemise õigsuse kontrollimise kord

1. Põlvnemise registreerimist ja põlvnemise õigsuse kontrolli korraldab ETL.
2. Aretuslooma põlvnemine registreeritakse Tõuraamatus ainult peale põlvnemise õigsuse kontrolli, mis viiakse läbi geneetilise ekspertiisi.
3. ETL on õigus nõude sissetoodavatelt traavlitelt kordusekspertiise juhul kui on kahtlus põlvnemisandmete õigsuses.
4. Kui looma põlvnemist ei ole võimalik selgitada, siis teda ei kanta tõuraamatusse ja ei väljastata passe.

IV Aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord

1. Aretuslooma jõudlusandmete kogumist ja kasutamist korraldab ETL.
2. Aretuslooma jõudlusandmete kogumiseks annab loa ETL ja jõudlusandmeid kogutakse vastavalt ETL poolt kehtestatud võistlusmäärustele.
3. Välisriigis läbiviidud jõudluskontrolli tulemused registreeritakse juhul, kui välisriigi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise nõuded on kooskõlas ETL nõuetega.
4. Aretuslooma jõudlusandmeteks on täku või mära omajõudlus, st tulemused spordis - tema parimad tulemused lühi-, kesk- või pikamaa distantsidel ja teenitud auhinnaraha.
5. Aretuslooma jõudlusandmed on avalikud ja kättesaadavad internetis www.hipodroom.ee ja/või vajadusel paber kandjal.
6. Geneetilise väärtuste hindamisel arvestatakse:
 - täku või mära ja ka järglaste tulemusi spordis
 - täku või mära eellaste ja külsugulaste paremaid tulemusi spordis.
7. Paremad tulemused spordis on registreeritud rekordid ja teenitud auhinnaraha.
8. Tulemused spordis on tulemused aastate kaupa ja kõik aastad kokku, sisaldades startide arvu, esimesi, teisi ja kolmandaid kohti, rekordeid ja auhinnarahasid.

V Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise kord

1. Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamist korraldab ETL.
2. Märade aretuseks sobivaks tunnistamine toimub vastavalt aretusprogrammile.
3. Sugutäkk tuleb tunnistada aretuseks sobivaks enne paaritusse asumist.
4. Sugutäkkude tunnistamist ei nõuta reeglina:
 - 4.1 Juhul kui täku omanik kasutab antud täkku aretuseks ainult talle kuuluvatele märadele.
 - 4.2 Juhul kui sugutäkk on tunnistatud sobivaks välismaises Tõuraamatus ja ETL esitatakse selle kohta kindlad tõendid.
5. Sugutäkkude tunnistamise puhul peab täkk olema kantud Tõuraamatusse. Teiste tõuraamatute tunnistamata täkke ETL ei tunnista.
6. Täku omanikul või tema volitatud esindajal tuleb esitada enne paaritamise alustamist järgnevad andmed:
 - 6.1 avaldus, kus näidatud ära täku ja omaniku andmed;
 - 6.2 eksterjöõri andmed:
 - a) sugutäkkude turjakõrgus (soovitavalt mitte alla 155 cm);
 - b) rinna ümbermõõt, kere põikpikkus ja kämbla ümbermõõt;
 - c) digitaalselt salvestatud kvaliteetsed fotod mõlemalt küljelt, eest- ja tagantpoolt ja/või digitaalne video hobuse kiires ja aeglaselt traavis või jõudluskontrollist;
 - 6.3 CEM, EVA, Malleus, Kargtaud ja Coggins testid;
 - 6.4 omanikul või esindajal on õigus esitada olulist lisateavet, mis lihtsustab otsuse tegemist.
7. Täkkude tunnistamine aretuseks sobivaks toimub peale andmete esitamist, mil tehakse põhimõtteline otsus täku kasutamise kohta aretuses käesoleva aretusprogrammi raames. Tunnistamise otsuse langetab ETL juhatus lähtudes kogu olemasolevast informatsioonist täku kohta, eelkõige täku enda või tema järglaste jõudluskontrolli tulemustest või geneetilisest väärtusest. Aretuseks mitte sobivaks võib tunnistada hobuse ka p. 6.3 testide tulemuse põhjal.
 - 7.1 Juhul kui täkk on tunnistatud sugutäkkuna mõnes teises traavlite tõuraamatus või registris, siis võib ETL tõudokumentide põhjal tunnistada täku sobivaks ka antud tõumaterjalist huvitatud mära omaniku avalduse põhjal.
 - 7.2 Tunnistatud täku paaritusloa tähtaja lõppemisel tuleb uue tunnistuse saamiseks esitada tema järglaste täielik nimekiri koos jõudlusandmetega. Järglaste tagasihoidlikud jõudlusandmed võivad olla põhjuseks tunnistamise uuendamise keeldumisele.
 - 7.3 Tähtajatult tunnistatakse täkke, kes on ennast juba tõestanud eduka täkuna.
 - 7.4 Erakordsed saavutused või ka järglaste head saavutused võivad olla aluseks tunnistamisel muid näitajaid (peale pärilike vigade) arvestamata.
8. Jõudlusandmeid mitte omavaid täkke ja geneetilisi defekte omavaid täkke reeglina ei tunnistata.

9. Esitatud täku kohta võidakse teha üks järgmistest otsustest:

- tunnistatud aretusmaterjali testimiseks - paariusluba kuni 5 aastaks, lisatakse ETL arvamus täku kohta koos kogutud informatsiooniga;
- tunnistatud tähtajatult- lisatakse ETL arvamus täku kohta koos kogutud informatsiooniga;
- tunnistamata – täkku ei lubata aretuseks ohtlike haiguste, geneetiliste defektide edasiandmise tõttu järglastele või on järglastel tagasihoidlikud jõudlusandmed.

10. Iga tunnistatud täku omanik on kohustatud esitama p 6.3 nõutud testid igal aastal 1. märtsiks juhul kui täkuga on viljeletud naturaalpaaritust.

11. ETL peab täkkude aretustulemuste üle arvestust ja uuendab informatsiooni ning teeb selle kättesaadavaks soovijatele.

12. Täku surma korral võib sügavkülmutatud aretusmaterjali kasutada kuni surmajärgse aasta lõpuni.

VI Emaslooma seemendusandmete registreerimise kord

1. Emaslooma seemendusandmeid registreerib ETL täku omaniku (või tema volitatud esindaja) poolt täidetud täku seemenduskaardi alusel.

2. Täku seemenduskaart (lisa 4) tuleb esitada 1. oktoobriks.

3. Täku seemenduskaardile märgitakse kõik paaritused/seemendused koos mära andmetega.

VII Põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse kanda, identifitseerimise ja selle üle arvestuse pidamise kord

1. Eesti Traaviliit (ETL) korraldab põllumajanduslooma identifitseerimist ja peab selle üle arvestust tõuraamatus.

2. Identifitseerimine toimub vastavalt peatükk II kirjeldatud korrale.

VIII Seemendamise koolitusprogrammid ning seemendaja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord

1. Seemendaja tunnistuse väljaandmist korraldab ETL.

2. Seemendaja tunnistus antakse välja isikule, kes on läbinud ETL poolt heaks kiidetud koolituse või kellel on veterinaarmeditsiiniline haridus.

3. Piiratud õigustega seemendaja tunnistuse võib välja anda loomapidajale, kes on läbinud seemendaja koolituse algkursuse ja kellel on vastav tunnistus. Piiratud õigustega seemendaja võib seemendada üksnes oma karjas olevaid loomi. Sellekohane mäрге kantakse tunnistusele.

4. Seemendamise koolitusprogramm sisaldab piisavaid teadmisi lisaks seemenduse tehnilisele poolele hobuse anatoomiast, füsioloogiast, patoloogiliselt anatoomiast ja patoloogilisest füsioloogiast.

5. Seemendaja tunnistus antakse välja tähtajatult.

6. Seemendaja tunnistuse võib tühistada juhul kui on piisavalt tõendeid seemendaja kvalifikatsiooni languses või praktilise tegevuse puudumises. Sellekohase otsuse teeb teatavaks ja kättesaadavaks ETL juhatus.

Eesti Soojavereliste Traavihobuste Aretusprogramm kinnitati

03. oktoober 2008 a. Eesti Traaviliidu juhatuse poolt.

TELLIJA: _____

KONTAKT ADRESS: _____

PALUN TEOSTADA HOBUSELE _____

HOBUSE ASUKOHT _____

1	Hobuse registreerimine, mikrokiip, DNA (importhobusele kui pass on olemas)	
2	Hobuse registreerimine, mikrokiip, DNA, pass (Eestis sündinud varsale)	
3	DNA identifitseerimine	
4	Hobuse registreerimine Eesti registrisse (importhobusele)	
5	Hobuse registreerimine, pass	
6	Hobuse registreerimine, pass, mikrokiip	
7	Omanikuvahetus	
8	Hobuse rentimise registreerimine	
9	Nimevahetus	
10	Eksportsertifikaat ajutine	
11	Eksportsertifikaat lõplik	
12	Registriandmete väljastamine	
13	Passi dublikaadi väljastamine	
14	Sõiduluba	
15	Sõiduloa teoreetiline eksam	
16	Sõiduloa korduv teoreetiline eksam	
17	Hobuse statistiliste andmete väljastamine	
18	Täku tunnistamine	
19	Registreerimiseeskirjade rikkumine (trahv)	

Käesolevaga kohustun tasuma tellitud teenuste eest vastavalt Eesti Traaviliidu hinnakirjale 7 päeva jooksul.

Tellijani nimi ja allkiri:

Kuupäev: _____

Eesti Traaviliit

Paldiski mnt 50 10614 Tallinn

Reg. nr. 80089600 Tel.+372 677 1676 Fax. +372 677 1678

SÜNNI- ja PAARITUSTUNNISTUS

BIRTH (covering) CERTIFICATE

Nr. _____ 20 _____

TÄKK/STALLION _____

Reg. Nr. _____ Tõug _____

Täku omanik(esindaja)/owner _____

Isiku või registrikood _____

Tel: _____ e-mail _____

Address _____

MÄRA/Mare _____ Reg.nr. _____

Tõug _____

Sünniaasta _____ värvus _____

Mära omanik _____

Isiku või registrikood _____

Tel: _____ e-mail _____

Paarituse / seemenduse päev _____ /20 _____

kordused _____

natur. külmut. värske

paaritus sperma sperma

Täku omaniku(esindaja) allkiri / Signature of stallion owner or representative**Eelmainitud mära/mare** _____ **on****varssunud/foaling date** _____ / _____ 20 _____

Täkk _____ (colt)/ _____ mära(mare)

värvus _____ märgised _____

Lisainfo _____

(Näit. uus mära omanik jne.)

Varsa nimi _____

Varsa sünnikoht _____

Mikrokiibi nr _____

Registri nr _____

Mära omaniku allkiri / Signature of mare owner or representative

Kinnitan, et paaritusega ja varssumisega liituvad maksud on makstud

_____ / _____ 20 _____

Täku omaniku(esindaja) allkiri / Signature of stallion owner or representative

Eesti Traaviliit _____ / _____ 20 _____

LISA 3

OMANIKU VAHETUSEST TEATATAKSE ETL-le ENNE JÄRGMIST
VÕISTLUST

VÕI HILJEMALT 14 PÄEVA JOOKSUL PEALE OMANIKU VAHETUMIST.
HILISEM TEATAMINE TOOB KAASA TRAHVI.

OMANIKUVAHETUSE ANKEET

HOBUSE NIMI _____ SUGU _____

SÜNDINUD _____

REG.NR _____

On vahetanud omanikku

*******ENDINE**

OMANIK(-UD)

NIMI _____

SÜNNIAEG _____

ISIKUKOOD _____

KONTAKTAADDRESS _____

TELEFON _____

UUS OMANIK (KUD)

NIMI _____

SÜNNIAEG _____

VOLITATUD ISIK ISIKUKOOD _____

KONTAKTAADDRESS _____

TELEFON _____ E-mail _____

PANGA INFO KONTO NR. jne _____

UUS OMANIK (KUD)

NIMI _____

SÜNNIAEG _____

VOLITATUD ISIK _____

ISIKUKOOD _____

KONTAKTAADDRESS _____

TELEFON _____

E-mail _____

PANGA INFO KONTO NR. jne _____

MÜÜJA KINNITAB, ET HOBUSEL ON VÕISTLUSÕIGUS JA EI OLE
VÕISTLUSTEGA LIITUVAID MAKSMATA JÄÄNUD TRAHVE.

OSTJA ON TEADLIK, ET:

Hobune on üles antud järgmisteks võistlusteks

Hobune on paaritatud _____

Hobusest on teatamata eemalejäämise põhjus traavivõistlustest, mis toimuvad

ENDISE OMANIKU ALLKIRI _____

UUE OMANIKU ALLKIRI _____

OMANIKUVAHETUSE VÕTTIS VASTU JA REGISTREERIS

KUUPÄEV

JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMINE

EESTI TRAAVILIIT

EESTI SOOJAVERELISTE TRAAVIHOBUSTE JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE, KONTROLLIMISE JA SÄILITAMISE KORD

1. Eesti soojavereliste traavihobuste jõudlusandmete kogumist, kontrollimist ja säilitamist korraldab Eesti Traaviliit (edaspidi ETL).
2. Jõudlusandmete kogumine toimub vastavalt EESTI TRAAVILIIDU kinnitatud VÕISTLUSMÄÄRUSTELE ja JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISE korrale (edaspidi: VM).
3. JÕUDLUSANDMETE kogumise õigsust kontrollib vastaval VM-le kohtunike kogu, võistlustel võib kogumise õigsust kontrollida ka Võistluskontrolli komitee.
4. Jõudlusandmete töötlemise ja säilitamise kord:
 - 4.1. Jõudlusandmed edastatakse ETL elektroonilisel ja/või paber kandjal.
 - 4.2. ETL säilitab andmed protokollina paber kandjal ja/või elektrooniliselt nii, et neid on võimalik taasesitada.
 - 4.3. Jõudlusandmed on avalikud ja jõudlusandmete töötlemine on vaba kõikidele asjast huvitatud isikutele.

Andmed laboratooriumi kohta, kus tehakse jõudluse määramiseks vajalikke analüüse

1. Jõudluse määramiseks eraldi laboriuuringuid ei teostata, küll aga teostatakse analüüse jõudluskontrolli kogumise käigus keelatud ainete kasutamise kohta.
2. Labori aadress: National Veterinary Institute, SE-751 89 Uppsala, Sweden

EESTI SOOJAVERELISTE TRAAVIHOBUSTE JÕUDLUSANDMETE JA NENDE HINDAMISTULEMUSTE AVALDAMISE KORD

1. Jõudluskontrolli tulemused tuleb teha vabalt kättesaadavaks paber kandjal peale võistluse lõppu 30 minuti jooksul ja elektrooniliselt 24 tunni jooksul.
2. Jõudlusandmete hindamine toimub koheselt peale kontrolli lõppu vastavalt VM paragrahv 41-le.
3. Jõudlusandmed on avalikud ja jõudlusandmete töötlemine on vaba kõikidele asjast huvitatud isikutele.

**EESTI SOOJAVERELISTE TRAAVIHOBUSTE JÕUDLUSANDMETE
KOGUMISE KOOLITUSPROGRAMMID NING JÕUDLUSANDMETE
KOGUJA TUNNISTUSE SAAMISE NÕUDED JA TUNNISTUSE
VÄLJASTAMISE KORD.**

1. Jõudlusandmete kogujate koolitusprogrammiks on praktiline töö juba varem tunnustatud jõudlusandmete koguja juures.
 - 1.1. Osaleda tuleb vähemalt 30 jõudluskontrollil.
 - 1.2. Peale praktilise osa läbimist viiakse läbi kirjalik teoreetiline eksam VM kohta.
 - 1.3. Järgnevalt teostatakse kuus (6) iseseisvat jõudluskontrolli andmete kogumist Võistluskontrolli komitee (VKK) järelvalve all.
 - 1.4. Seejärel teeb VKK otsuse isiku pädevuse üle ja väljastab sellekohase otsuse ning tunnistuse.
2. Tunnistusel märgitakse ära inimese pädevus viia läbi jõudluskontrolli teatud etappe.
3. Jõudlusandmete koguja tunnustust soovival isikul tuleb esitada koos taotlusega järgmised andmed:
 - a) isikuandmed
 - b) kindlad tõendid isiku pädevusest (nimekiri pädevatest isikutest, raja mõõtmistest jms vastavalt VM-le) ja isiku vastavusest VM-le.
4. ETL juhatuse kontrollib 30 päeva jooksul tõendite paikapidavust ja teeb otsuse koguja tunnistuse väljastamiseks.

Otsus selle kohta edastatakse taotleja kirjalikult 5 tööpäeva jooksul, kas eitava vastusena, näidates ära puudused või jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamisena.
5. Koguja tunnistus on tähtajatu.
6. Tunnistus kaotab oma kehtivuse juhul kui jõudlusandmete kogumist ei viida läbi 2 aasta jooksul.
7. Juhul kui jõudlusandmete koguja ei suuda täita VM, siis antakse talle mõistlik aeg puuduste kõrvaldamiseks.

Juhul kui puudusi ei suudeta kõrvaldata, tühistatakse jõudlusandmete koguja tunnistus.

Kinnitatud ETL juhatuse poolt 3. oktoober 2008 aastal.

EESTI TRAAVILIIDU VÕISTLUSMÄÄRUSED JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISE KORD

1. Võistlusmääruste täitmine

Traavivõistlusi võib pidada ehk jõudlusandmeid võib koguda organisatsioon (jõudlusandmete koguja), kelle võistluse korraldus vastab antud võistlusmääruste tingimustele ja on tunnustatud Eesti Traaviliidu (edaspidi: ETL) poolt.

Tunnustuse saamine toimub vastavalt

EESTI SOOJAVERELISTE TRAAVIHOBUSTE JÕUDLUSANDMETE KOGUJA TUNNISTUSE SAAMISE NÕUETE JA TUNNISTUSE VÄLJASTAMISE KORRALE.

Määrusi peavad täitma lisaks ka järgmised isikud:

hobuse omanik ja kasvataja, treener, treeneri õpilane, sõitja ja tallimees, kõik kes töötavad või võistlevad ETL-ga kooskõlastatud võistlustel.

Kõik mainitud isikud on kohustatud tundma käesolevaid võistlusmäärusi. Antud määruste võistlusi puudutav osa kehtib võistlusterritooriumil võistluste ajal.

Võistlusterritooriumiks on võistlusraja, tribüüni- ja tallide alad.

Võistlusaeg algab tund aega enne esimese jooksu paraadi ja lõpeb pool tundi peale viimase jooksu finišit.

Käesolevate võistlusmääruste järgi tehtud otsused kohtusse edasikaebamisele ei kuulu.

2. Registreerimata traavivõistlustel osalemine

ETL võib anda võistluskeelu Eestis toimunud, kuid ETL-iga mittekooskõlastatud traavivõistlustel osalenud hobustele. See keeld võib kehtida ka hobuse omaniku, treeneri ja sõitjate kohta ning puudutada ka antud hobuse omaniku teisi hobuseid.

3. Võistluste personal

Alljärgnevad ametiisikud moodustavad võistluste läbiviimiseks vajaliku personali:

1. peakohtunik
2. distantsikohtunikud
3. finišikohtunikud
4. starter abilistega
5. loomaarst, stardikorraldaja ja talliterritooriumi valvur
6. sõidukohtunikud
7. võistluste korraldaja
8. diktorig
9. totalisaatori juhataja
10. sekretärid
11. rajameister
12. teised ametiisikud

Kui keegi ülalmainitud ametiisik (p. 1-10) või tema lähedane sugulane on hobuse omanik või sõidab sellega, siis selle jooksu ajal ei tohi ta osaleda võistlusi läbiviiva personali töös.

Võistluste ametiisik ei tohi võistlustel sõitjana osaleda. Võistluste personal ja totalisaatori töötajad ei tohi võistluspäeval, millal nad täidavad ametikohustusi, mängida totalisaatoril ning osaleda ka muudel traavivõistlustega seotud ennustustes.

Lähedasteks sugulasteks loetakse abikaasa, ema, isa, lapsed, abikaasa lapsed, õde, vend ning nende lapsed; laste, õdede ja vendadega abielus olevad isikud.

4. Peakohtunik ja võistluskohtunikud

ETL kinnitab peakohtunikuks isiku, kellel on traavivõistluste läbiviimise teadmised ja kogemused, kes on aktiivselt tegutsenud kohtunikuna ning tunneb põhjalikult võistlusmäärusi.

Peakohtuniku kohustused:

- jälgida võistlusmäärustiku täitmist võistlusajal võistlusterritooriumil;
- otsustada sõitjate vahetused;
- otsustada, kas sõitja võistlustest eemalejäämisel on mõjuv põhjus;
- koordineerida kohtunikekogu ja personali tööd;
- lasub põhivastutus hobuste võistlustelemuste hindamisel ning passiivsete sõitude fikseerimisel;
- võistluste lõppedes koostada võistlusprotokoll, mis esitatakse ETL-le.

Peakohtunik kuulub kohtunikekogu koosseisu ja on selle esimees. Kohtunikekogusse kuulub lisaks peakohtunikule vähemalt kolm ja maksimaalselt kuus inimest, kellest üks on aseesimees. Kohtunikekogu peab olema otsustusvõimeline kogu võistlusaja.

ETL'i juhatuse esimees, juhatuse liige, direktor või teised alaliselt ETL'is töötavad isikud ei tohi töötada peakohtunikuna ega kuuluda kohtunikekogu koosseisu, kui ETL'i juhatuse mõjuval põhjusel ei anna eriluba.

Kohtunikekogu ülesandeks on:

- jälgida võistlusmääruste täitmist;
- lahendada erimeelsused;
- heaks kiita või diskvalifitseerida hobuse sõit;
- kõrgeima organina otsustada finišijärjestus;
- määrata karistused;
- teatada loomaarstile kõik hobusele määratud karistused;
- otsustada, kas võistlused katkestada või ära jätta;
- palve korral teha kirjalik ettekanne ETL'ile rajal juhtunud õnnetustest või määruste rikkumistest;
- koostada kirjalik ettekanne õnnetuste kohta, millede puhul võib üles kerkida õnnetuse kahjude korvamine kindlustuse poolt.

Kohtunikekogu arutab kõiki võistluste ajal võistlusterritooriumil juhtuvaid määruste rikkumisi, välja arvatud need juhud, millede lahendamine kuulub veterinaararsti kompetentsi. Kohtunikekogu otsuse määrab lihthäälteenamus. Kui hääled jagunevad võrdselt, otsustab esimehe hääl.

5. Finišikohtunikud / finišikohtunikekogu

Finišikohtunik(ud) koostab paremusjärjestuse kohta esildise ja kinnitab ning teatab võistluste sekretärile saavutatud ajad.

Finišikohtunikekogu esimeheks on finišikohtunik ja talle on abiks aegade võtjad ning paremusjärjestuse kontrollija. Ajavõtjateks võivad olla nii (võistluste) kohtunikekogu liikmed kui ka finišikaamera.

Finišikohtunik peab kindlustama võimaluse teatada finišijärjekord ka finišikaamera abita. Finišikohtunik saadab teate totalisaatoris kohtadele tulnud hobuste paremusjärjestuse kohta kohtunikekogule kinnitamiseks. Kohtunikekogu esimehe poolt kinnitatud paremusjärjestus saadetakse totalisaatori juhatajale, sekretärile ja diktorile. Kinnitatud paremusjärjestus protesteerimisele ei kuulu.

6. Starter koos abilistega

Starter koos abilistega juhib ja kontrollib võistlejaid soojendamisel, paraadil, starti kogunemisel ning jooksus.

Kui start ei vasta määrustele, seda korratakse kohtunikekogu, starteri või tema abiliste signaali peale. Starter abilistega jälgib jooksu kulgu. Kui jooksu ajal toimub õnnetus või määruste rikkumine, teatab starter sellest kohtunikekogule.

7. Veterinaararst, stardi korraldaja ja talliterritooriumi valvur

Veterinaararst on võistlustel kõrgeim loomakaitseaduste järgimise kontrollija. Koos kohtunikekoguga või üksi on ta ülesanded järgmised:

- jälgida loomakaitsealaste seaduste täitmist;
- kontrollida hobuseid ja nende varustust enne starti;
- kontrollida hobuste transporti;
- otsustada koos kohtunikekoguga võistluste jätkamise või katkestamise üle;
- anda esmaabi ja vajaduse korral määrata hobune edasisele ravile;
- otsustada haige või vigastatud hobuse hukkamine;
- kontrollida dopingut;
- kontrollida valjastust, varustust ja hobuse võistluskõlblikkust;
- vajadusel identifitseerida hobune;
- anda suuline või kirjalik ettekanne hobuse võistlustest eemale jäämise kohta haiguse või vigastuse tõttu.

Stardi korraldaja ülesanded:

- juhtida hobuste kogunemist paraadile;
- aidata veterinaararsti stardieelses kontrollis;
- kontrollida hobuste valjastust ja võistlejate võistluskõlblikkust;
- vajaduse korral aidata kohtunikekogu ühenduse pidamisel sõitjatega.

Talliterritooriumi valvur:

- kontrollib hobustega ringi käimist tallide territooriumil;
- jälgib üldist korda tallide territooriumil;
- aitab veterinaararsti transpordivahendite ja varustuse korrasoleku kontrollil;

- koostab teate õnnetuse kohta ja teeb kahjude arvestuse õnnetuse kohta kohe peale selle toimumist;
- vajaduse korral aitab kohtunikekogu ühenduse pidamisel sõitjatega.

8. Diktor

Diktor allub kohtunikekogule ja töötab kohtunikekogu juhtnõõride järgi.

9. Distsantsikohtunikud

Distsantsikohtunikud asuvad võistlusrajal kohtunikekogu poolt määratud kohtadel. Nad jälgivad, et võistlejad täidaksid võistlusmäärusi ja teatavad määruste rikkumisest kohe kohtunikekogule. Soovitatav on stardikohtunikel salvestada tegevus videokaameraga.

10. Võistluste korraldaja

Võistluste korraldaja koos abilistega võtab vastu kinnitused võistlejate osavõtu kohta ja teatab võimalikest kava muudatustest kohtunikekogule, kes edastab need diktorile ja totalisaatori juhatajale.

Lisaks sellele teeb võistluste korraldaja vajalikud märkmed hobuste võistluskaartidele ja kinnitab need oma allkirjaga.

Korraldaja koostab võistluste programmi, jaotab hobused määrustepäraselt gruppidesse, vajaduse korral määrab handicap stardid ja loosib hobuste stardirajad.

Korraldaja kontrollib, et hobusel ja sõitjal on võistlusõigus selles stardis, kuhu ta on kavas märgitud.

Kui hobusel ei ole õigust stardis osaleda, peab korraldaja kohe võtma ühendust kohtunikekoguga olukorra selgitamiseks.

11. Hobuse identifitseerimine

Hobune identifitseeritakse enne võistluste algust juhul kui tekib kahtlus hobuse vastavuses või kui hobune tuleb esmakordselt ETL poolt kureeritavatele võistlustele.

Identifitseerimise ajal ei tohi hobusel olla märgiste nägemist segavaid katteid või varustust.

Identifitseerimata hobusest peab võistlustele ülesandja teatama ülesandmise ja registreerimise ajal. Identifitseerimine kantakse võistluskaardile ja protokollile.

Korduv identifitseerimine teostatakse juhul, kui hobune pika vaheaja järel alustab uuesti võistlemist. Kahtluse korral võidakse keelata hobuse osalemine võistlustel.

Iga võistlusregistrisse kantud või kandmiseks ülesantud hobuse omanik peab nõustuma, et tema hobuselt võetakse vajaduse korral vereproov. Kui omanik keeldub sellest, siis hobust ei registreerita või juba registreeritud hobune kustutatakse registrist või tõuraamatust.

Identifitseeritud hobune kantakse võistlusregistrisse.

Kui hiljem selgub, et hobuse identifitseerimisandmed ei lange kokku antud hobusega, võib ETL ära võtta hobuselt tema võidusumma. Otsuse võidusumma muutmise kohta teeb ETL eraldi.

12. Andmed välismaise hobuse kohta

Välismaise hobuse kohta, kes osaleb võistlustel Eestis, peab esitama ETL'ile hobuse tõutunnistuse (passi), sertifikaadi või hobuse kodumaa keskorganisatsiooni kirja, milles on ära toodud hobuse värvus ja märgised ning vajalikud andmed võistluskava jaoks. Esimest korda Eestis võistlustel osalev välismaine hobune identifitseeritakse. Identifitseerija käsutuses peab olema tõend hobuse kodumaa keskorganisatsioonilt, milles on märgitud hobuse värvus ja märgised.

Võistlustel osalev välismaine hobune peab olema üles antud vähemalt üks tööpäev enne tavalist ülesandmispäeva.

13. Hobuse vanus

Võistlusregistrisse märgitud hobuse vanust arvestatakse tema sünniaasta 01. jaanuarist.

14. Hobuste võistlusgrupid ning võistlusõigus

Jõudluskontrolli võib läbi viia jagades hobused gruppidesse kasutades ühte või mitut alltoodud kriteeriumi:

14.1. Vanuse järgi:

1. 2-aastased hobused
2. 3-aastased hobused
3. 3- ja 4-aastased hobused
4. 3-aastased ja vanemad hobused
5. 4-aastased hobused
6. 4-aastased ja vanemad hobused
7. vanemad hobused.

2-aastaste hobuste võistlusõigus algab 01. juunil ja nad võistlevad oma gruppides. Lubatud on ainult üks start seitsme päeva jooksul ja ajavahemikul 01.06. – 31.12. kokku 14 starti. Omaniku ja ETL'i nõusolekul võib 2-aastane hobune osaleda ka 3- aastaste gruppides.

3-aastastele hobustele on lubatud 1 start päevas ning maksimaalselt 2 starti seitsme päeva jooksul, kuid mitte järgnevatel päevadel. Vanemate hobustega võivad koos startida vaid treeneri nõusolekul.

4-aastased ja vanemad hobused võivad päevas osaleda kahes stardis.

Ratsatraavis *monté* võivad osaleda vähemalt 4-aastased soojaverelised hobused.

Mära võib võistelda 7 kuud pärast varssumist või 3 kuud peale varsa surma. ETL võib piirata oma võistlustel rahvusvahelist osavõttu.

Võistlemisõigust ei ole:

- üle 14 aasta vanusel traavliil;
- hobusel, kes on tiine üle nelja kuu;
- varsaga märal;
- lonkaval või muidu haigel hobusel;

- välismaal registreeritud hobusel, kellele on antud võistluskeeld oma kodumaal või mujal;

14.2 võidetud auhinnarahade järgi:

- aluseks võetakse kogu teenitud summa
- aluseks võetakse 5. viimase stardi auhinnarahade summad

14.3 Soo järgi gruppide moodustamine:

- grupp märadele
- grupp täkkudele ja ruunadele
- grupp täkkudele.

14.4 Tõuraamatu järgi

- Eesti Soojavereliste Traavlite tõuraamatusse kantud hobustele
- Eesti Soojavereliste Traavlite tõuraamatusse A osasse kantud hobustele
- Eestis treeningus olevatele ja Eesti Soojavereliste Traavlite tõuraamatusse kantud hobustele
- tõuraamatu piiranguta.

15. Kvalifikatsioonistandardid

Võistlusõiguse saamiseks peab hobune läbima kvalifikatsioonistardi vähemalt 2100 meetrisel distantsil. Distants tuleb läbida vastavalt ETL'i poolt kinnitatud alljärgnevatele aegadele:

- 2 aastased hobused – 3.13,2 / 1.32,0
- 3 aastased hobused – 3.04,8 / 1.28,0
- 4 aastased ja vanemad hobused – 2.58,5 / 1.25,0

Kvalifikatsioonistardi tulemus kantakse hobuse võistluskaardile ja -protokollile.

Kvalifikatsioonistardi peavad läbima hobused:

- kes ei ole võistelnud;
- kelle võistluspaus on üle 12 kuu;
- kes kolm viimast starti on katkestanud või kes on diskvalifitseeritud;
- kes on määratud kvalifikatsioonistarti kohtunikekogu poolt.

Vajadusel võib kohtunikekogu määrata hobusele võistlusõiguse tagastamiseks kvalifikatsioonistardi.

Kvalifikatsioonistardi tulemust ei loeta hobuse startide arvu ja sõitja statistika hulka.

Omaniku või treeneri soovil võib hobune teha proovistardi (rutiinstardi), mida ei arvestata ametlikus statistikas. Proovistardi ebaõnnestumise korral ei kaota hobune võistlusõigust.

16. Võistluste klassifikatsioon, stardiviisid ja võistlusalad

Kõikidel võistlustel peab distantsi pikkuseks olema vähemalt 1600 meetrit, erandkorras võib korralda 1000-1600m võistlusi, mille tulemust aga ei fikseerita ega arvestata jõudluskontrollina, küll aga arvestatakse auhinnaraha.

Totalisaatoriga võistlused

16.1.1. Totalisaatoriga võistlustel nõutakse:

- hobuse võistluskaarti;
- hobuse võistlusõigust, mis on saadud kas kvalifikatsioonistardis või muul moel;
- sõitjalt sõiduluba.

16.1.2. Totalisaatoriga võistlustel peab olema:

- mõõdetud ja kinnitatud võistlusrada;
- hobuste eelnev registreerimine;
- peakohtunik ja kohtunikekogu;
- ajavõtt finišikaameraga;
- rahalised preemiad.

16.1.3. Totalisaatoriga võistlustel fikseeritakse:

- ametlikud tulemused;
- Eesti ja hobuste rekordid;
- hobuse start;
- sõitja start;
- hobuse diskvalifitseerimine.

Koos totalisaatoriga võistlustega on lubatud korraldada ka kvalifikatsioonistarte.

Stardiviisid

Handikapstart

Hobused jaotatakse eri distantsidele 20 meetriste vahedega.

Hobuste distantsid määratakse:

- hobuste rekordite või võidetud rahasummade järgi;
- kava koostaja poolt, tema arvates hobuste tegelike võimete järgi.

Kava koostaja otsus protesteerimisele ei kuulu.

Kasutatakse voltstarti.

Rühmastart

Kõik hobused stardivad samalt lähtepositsioonilt. Stardis võib osaleda kõige rohkem 12 hobust.

Kitsastel radadel kehtivad järgmised piirangud:

Kui esimesest reast stardib:	8	hobust, siis kokku	12
	7	hobust, siis kokku	10
	6	hobust, siis kokku	9
	5	hobust, siis kokku	7
	4	hobust, siis kokku	6.

Autostarti käsitletakse eraldi p.39.

Võistlusvormid.

Rakendiga traav. Rakend peab vastama punktis 35 toodule.

Ratsatraav / monte

Ratsanikul peab olema ETL'i võistlusluba. Ratsaniku kaal koos varustusega peab olema vähemalt 60 kg. Piitsa pikkus võib olla maksimaalselt 85 sm ning kannuste kasutamine on keelatud.

Hobusel kasutatavad suulised peavad olema sellised, et hobune oleks sadulast käsitsi juhitav.

Amatöör sõitjate võistlused.

Propaganda võistlused. Osaleda võivad tunda inimesed, kellele antakse ühekordne sõiduluba ETL poolt.

Õpilaskõiguse võistlused. Osa võtavad sõitjaõpilased ja tallimehed. Osavõtuõiguse otsustab ETL.

Punktivõistlused. Sõitjad osalevad kahes või enamas stardis, kas samal päeval või järgnevatel võistlustel.

Eeljooksudega võistlused. Hobused jagatakse kahte või enamasse võimalikult võrdse võistlejate arvuga eeljooksu.

17. Võistluskava

Võistluste korraldaja koostab iga võistluse jaoks võistluskava. Võistluskava peab sisaldama järgnevat informatsiooni:

- võistluste organiseerija;
- võistluspäeval ametis olevad p.4 nimetatud ametiisikud;
- võistlusnumbrite värv, jooksu distants, klass, auhinnad, andmed ja võistlusstatistika hobuse kohta.

18. Võistlusrada

Võistlused peetakse ringrajal, mille pikkus on tavaliselt 1000 meetrit ja laius vähemalt 16 meetrit. Raja pikkust mõõdetakse ühe meetri kauguselt raja siseservast. Rada peab olema mõõdetud pädeva organisatsiooni poolt, kahtlusel korral nõutakse kordusmõõtmist.

Raja siseserv peab olema selgelt püsivate märgistega märgistatud nii, et see oleks võistlejatele, kohtunikele ja mõõtjatele selgelt nähtav ning samaaegselt võistlejatele ohutu.

Raja peab pealtvaatajatest eraldama piirdeaiaga.

Kurvidesse ehitatakse vajadusel vähemalt 2 meetri kõrgused platvormid kurvikohtunikele.

Kui publikut lastakse raja sisepoolle, peavad raja ületuskohad olema valvatavad.

19. Võistlusdistantsid

ETL'i poolt kinnitatud võistlusdistantsid on järgmised:

- 1600 m – 2100 m
- 2100 m – 3200 m.

20. Auhinnarahad

Igas stardis peab vähemalt kolmele esimesele kohale olema rahaline auhind, mille suurus ja jaotus hobuste arvu järgi on märgitud kavas.

Osalevate hobuste arvust sõltuvalt jagatakse rahalisi auhindu tavaliselt järgnevalt:

- stardis 7 - 8 hobust, rahalisi auhindu vähemalt 4
- stardis 9 - 10 hobust, rahalisi auhindu vähemalt 5
- stardis 11 - 12 hobust, rahalisi auhindu vähemalt 6

Juhul, kui stardist on mahavõetud mõni hobune, jagatakse rahalisi auhindu vastavalt startinud hobuste arvule.

21. Auhinnarahade summa

Hobuse auhinnarahade summa tuleneb registreeritud võistlustel võidetud auhinnarahadest ning rahalistest hooaja- ja eriauhindadest, millest pole vähendatud osavõtumakse ega muid kulusid.

Välismaal võidetud rahalised auhinnad ja seal jookstud rekordid kinnitatakse selle maa keskliidu kirjaliku teate alusel. Auhinnarahade arvutamisel võetakse aluseks U.E.T. iga-aastased kursid. Auhinnarahade arvutamisel eesti kroonideks võetakse aluseks Euro kurss.

Auhinnasummad märgitakse ETL`is hobuse võistluskaardile iga stardi kaupa ümardatult 1.- kroonini.

22. Hobuse rekordid

Hobuse rekord on tema parim kilomeetri aeg täpsusega 0,1 sekundit, mille ta on jooksnud Eestis või ametlikel võistlustel välismaal vähemalt 1600 meetri distantsil.

Autostardiga jookstud rekordi juurde märgitakse "a".

Voltstardiga jookstud rekordi juurde "v".

Ratsatraavis/montes jookstud rekordi juurde "m".

Kvalifikatsioonistardis jookstud aega hobuse ametlikuks rekordiks ei loeta.

23. Eesti rekord

Eesti rekordiks on Eestis registreeritud hobuse poolt võistlustel antud distantsil jookstud parim aeg.

Rekordid kinnitab ETL.

Eesti rekordid registreeritakse:

- 2-aastastele hobustele;
- 3-aastastele hobustele;
- 4-aastastele ja vanematele hobustele täkkude/ruunade ja märade lõikes eraldi distantsidel, mis on kinnitatud ETL`i poolt.

Eesti rekordiks loetakse totalisaatoriga võistlustel jookstud tulemused.

24. Sõiduluba

Igal traavivõistlustel osaleval sõitjal peab olema kehtiv sõiduluba.

ETL`i sõiduloa taotleja peab olema vähemalt 14 aastane ja esitama samasuguse tervisetõendi nagu autojuhti loa taotlemisel. Loa taotleja võtab osa kohustuslikust

sõiduloa kursusest või peab tooma professionaalse treeneri käest soovituskirja. Lisaks peab ta vastama kirjalikult võistlusmääruste kohta esitatud küsimustele. Peale kirjaliku testi sooritamist demonstreerib ta hobuse käsitlemis-, rakendamise- ja juhtimisoskust. Kursuste edukal lõpetamisel antakse taotlejale vastav tunnistus.

ETL on õigus nõuda kohtunike ettepanekul uut tervisetõendit või täiendavat tervisekontrolli. Kui sõitja kasutab abivahendeid nägemise või kuulmise osas tavaelus, siis on tal kohustus kasutada neid samu vahendeid ka võistlustel osalemisel.

Sõiduluba kehtib 65-nda eluaastani. Peale seda võidakse sõiduluba pikendada veel 5 aastaks, kui sõitja esitab arstitõendi oma tervisliku seisundi kohta. Alates 70-ndast eluaastast on võimalik, arsti loa esitamisel, sõiduluba pikendada veel ühe aasta kaupa.

Sõiduluba kaotab kehtivuse, kui selle omanik ei ole 10 aasta jooksul traavivõistlustel sõitjana osalenud.

ETL'i juhatus võib välja antud sõiduloa annulleerida. Juhatuselt annulleeritud või kehtivuse kaotanud sõiduloa võib saada tagasi sõiduloa eksami uuesti sooritamisel.

25. Varjunimi ja juriidiline nimi

Kui juriidilisest isikust hobuseomanik soovib esineda varjunime all, peab ta ETL'ilt kirjalikult taotlema varjunime registreerimist. Varjunime taotluses näidatakse ära omaniku/omanike nimed ja aadressid ning varjunime kontaktandmed: aadress ja vastutav esindaja. Juriidilise isiku taotlusel tuleb lisada asutuse registreerimisnumber, juriidiline aadress ja tema nimel tegutsema volitatud isikute nimed.

Varjunimi registreeritakse korrakaheks aastaks. Registreerimine ja muudatuste sisseviimine on tasulised.

Varjunime kasutamine ning juriidilise isiku nimel võistlustel osalemine on enne ETL'is registreerimist keelatud.

26. Hobuse registreerimine võistlustele ja sõitja valik

26.1 Hobuse registreerimine võistlusteks.

Hobuse võistlusteks registreerimise eest on vastutav tema treener või treeneri äraolekul hobuse omanik. Registreerija esitab hobuse kohta nõutavad andmed ning sõiduloaga sõitja nime ja vastutab, et:

- hobune on terve;
- hobune on võistlusvormis;
- hobune omab ETL'i võistluskaarti;
- esitatud hobuse andmed on õiged;
- võistlustesse puutuv info on õige.

Hobuse treener kindlustab võistlusteks registreeritud võistleja osavõtu ning vastutab tema osalemise eest.

Telefoni teel registreerimisel peab hiljem täpsustama osavõttu.

Registreerimis- või sellele järgneval päeval parandatud rekordi ja stardisumma muutumist arvesse ei võeta.

26.2 Sõitja valik.

Sõitja ei tohi võistelda teise isiku hobusega enda hobuse või oma lähedase sugulase hobuse vastu juhul kui hobune on treeningus teise treeneri juures. Kui stardis on mitu sellist hobust, kes osaliselt kuuluvad sõitjale, peab sõitja võistleva selle hobusega, kellest talle kuulub suurem osa.

Osaliselt sõitjale kuuluva hobuse all mõistetakse ka äriühingu hobust, milles sõitja omab üle 10%.

Treener ei tohi võistelda kellegi teise treenitud hobusega enda treenitud hobuse vastu. Sõitjavaliku kitsendused ei kehti punktivõistlustel.

26.3 Alates 01.juuni 2011 peab hobune olema nõuetekohaselt vaktsineeritud hobuste gripi vastu.

26.4 Kui hobuse passis on puudulikud andmed vaktsineerimise kohta, või seda ei ole võimalik muul moel tõendada, ei saa hobune võistelda ja treenerile määratakse 30 eurone trahv.

26.5 Kui hobuse vaktsineerimisest on võistluse päevaks möödunud vähem kui 96 tundi (4 ööpäeva) ei saa ta võistlustel osaleda ning treenerile määratakse alati 30 Eurone trahv.

27. Hobuste võistlemine välismaal

Pärast võistlusi välismaal peab hobuse võistluskaardi viima võistlustulemuste sissekandmiseks ETL'i.

28. Registreerimise muutmine või tühistamine

Pärast registreerimisaja lõppu ei tohi teha muudatusi registreeritud andmetes, välja arvatud formaalsete vigade parandamine.

Registreerimist ei saa tühistada, välja arvatud juhul, kui:

- enne võistlusi esitatakse kindlaid tõendeid hobuse valesi registreerimise kohta;
- hobusel mingil muul põhjusel ei ole õigust osaleda võistlustel.

29. Võistlustest eemale jäämine mõjuval põhjusel

Kui hobune on võistlustele registreeritud, peab ta sellel osalema, kui hiljem osavõtu kontrollil ei esitata eemalejäämise kohta mõjuvat põhjust.

Eemale jäämise mõjuvaks põhjuseks on:

- sõitja või hobuse haigestumine;
- ravimite kasutamisest tingitud garantiini aeg;
- probleemid transpordivahendiga teel võistlustele.

Eemale jäämisest võib teatada ainult hobuse vastutav treener. Teate eemale jäämisest peab edastama võistluste korraldajale kohe, kui eemale jäämine on kindel.

Juhul kui hobune on registreeritud võistlustele, kuid ei stardi, peab esitama tõendi või seletuskirja võistluste korraldajale.

30. Võistluste ärajätmine mõjuval põhjusel

Võistluste korraldajal on õigus võistlused ära jätta ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu, millest peab ka koheselt informeerima võistlejaid.

Võistlused peab ära jätma, kui külma on alla -20° C.

Võistluste korraldaja ja veterinaararst otsustavad võistluste ärajätmise hiljemalt 1 tund enne võistluste algust.

Võistlejail on õigus veterinaararsti nõusolekul võistlustest eemale jääda, kui õhutemperatuur võistlusterritooriumil langeb alla -15 kuni -20° C või kui olukord rajal ohustab hobuse tervist. Eemalejäämisest raja- või ilmastikuolude tõttu peab teatama võistluste korraldajale.

31. Kinnitus osavõtu kohta

Hobuse võistlusandmeid peab kontrollima ning stardis osalemise kinnitama vähemalt

tund aega enne hobuse esimest starti. Samaaegselt võistleja kinnitab kava andmete õigsust ja maksab ka võimaliku osavõtumaksu. Samuti antakse registreerijale võistluskaart ning vajadusel sõiduluba.

Võistluste korraldaja kontrollib, et hobuse võistluskaardil oleks nõutavad sissekanded:

- hobuse identifitseerimine;
- varssumisaeg neil märadel, kelledele see on võistlusõiguse eelduseks;
- muud vajalikud sissekanded.

Võistlustele registreeritud hobuse eemalejäämisest või sõitja vahetusest peab teatama võistluste korraldajale nii kiiresti kui võimalik. Kõik need hobused, kellede kohta ei ole teatatud muudatustest, võistlevad nii nagu kavas on üles antud.

Hiljem kui tund aega enne hobuse esimest starti tohib kavas olevaid andmeid muuta ainult mõjuval põhjusel ning kohtunikekogu loal. Kui kohtunikekogult luba ei ole, peab võistleja osalema kinnitatud kava alusel.

Hobune peab võistlema selles stardis, millisesse ta on kavas märgitud. Kui enne starti ilmneb, et hobune on valessti registreeritud või tal ei ole õigust selles stardis osaleda, tuleb sellest teatada võistluste sekretärile, kes viib sisse paranduse ja informeerib sellest publikut.

Eriti mõjuval põhjusel võib kavas märgitud sõitjat vahetada peakohtuniku või kohtunikekogu loal.

32. Võistlusriietus

Kohustuslikud on puhas võistlusriietus, kiiver ja valged püksid. Võistlusriietus võib olla kas sõitja või omaniku tunnustega. Eri sõitjate või omanike värvid peavad üksteisest märgatavalt erinema. Sõiduloa omanik peab hoolitsema, et tema kehtivad võistlusriietuse- ja kiivri värvid oleks registreeritud ETL's.

Võistlejatel on keelatud võistlusriietuses viibida pealtvaatajatele määratud territooriumil.

33. Alkoholi ja narkootikumide tarvitamisest

Alkoholijoobes võistlusajal võistlusterritooriumil viibivat võistlejat karistatakse automaatselt võistluskeeluga 3-6 kuud, võistluskeelu pikkus oleneb alkoholisaldusest veres promillides.

Uimastite mõju all võistlusajal võistlusterritooriumil viibivat võistlejat karistatakse võistluskeeluga, mille kestvuse määrab ETL'i juhtkond.

Kohtunikekogul on õigus sõitja võistlustelt kõrvaldada, kui tekib kahtlus, et sõitja on kasutanud alkoholi või uimasteid. Võistlusterritooriumil joobes ning pahandusi tekitav isik eemaldatakse territooriumilt. Kui sellisel isikul on sõiduluba, määratakse talle võistluskeeld vähemalt üheks kuuks.

Kohtunikekogu võib võistluspäeval võistlejate hulgas teha alkoholi tarvitamise pistelist kontrolli.

34. Doping, ravimid ja karistused

Dopingu kasutamine tähendab võistlushetkel hobuse võimete mõjutamist või mõjutada üritamist ükskõik millise ergutava, rahustava, tugevdava, nõrgendava, valu tekitava või põletiku tunnuseid leevendava keemilise aine, ravimi või meetodi abil.

Dopingu kasutamine on keelatud. Normaalsed suu kaudu antavad toiduained on lubatud.

Kõikide ravimite ja keemiliste ainete manustamine süstimise ja tilgutite abil, pulbritena ja tablettidena sissevõtmise teel või mõnel muul moel on keelatud neli ööpäeva (96 tundi) enne võistlust.

Anaboolsete steroidide ja androgeenide kasutamine on keelatud 90 ööpäeva (2160 tundi) enne võistlust.

ETL'i juhtkond võib Eesti Loomakaitseseltsi ettepanekul pikendada mõningate ravimite tarvitamise keeldu pikemaks ajaks kui neli ööpäeva enne võistlust.

35. Hobuse varustus

Vastavalt loomakaitseseadustele on loomadele tarbetu valu tekitamine keelatud. Hobuste rakmed ja valjad peavad vastama nõuetele. Varustuse korrasoleku eest vastutavad treener ja sõitja. Varustuse korrasolekut kontrollivad veterinaararst ja stardi korraldaja.

Käru ratastel peab kasutama rattakaitseid.

Sõitja vastutab võistlusnumbri õigsuse eest.

Keelatud varustus:

- hobusele valutegevad suulised;
- ogad ohjades ja peavardas;
- elektripiits;
- kärud, millel on liiga suur vahe ratta ja kahvli vahel;
- kärud laiusega üle 165 cm, soovitatav käru laius on 150-155 cm;
- piits pikkusega üle 125 cm ning kaaluga üle 120 grammi. Piits, mille materjaliks on metalltraat.
- teki kasutamine paraadil.

Kontrollitav varustus, mille veterinaararst võib ära keelata:

- liiga pingul obersek;
- liiga pingul martingal;
- liiga pingul keeleside (Keelesidet võib kontrollida peale jooksu);
- suurruad;
- toru lõua all.

Ohjad peavad olema kinnitatud suuliste rõngastesse.

Treeningkäru, lubatud eelsoojendusel.

36. Osalejate paraad

Enne igat starti toimub võistlusnumbrite järjekorras osalejate paraad, kus kerges traavis mõõdutakse kohtunikekogust. Paraadil sõitjad tervitavad kohtunikekogu peapöördega.

Üks minut enne paraadi peavad võistlejad kogunema korraldaja poolt määratud kohta – tallikurvi.

Pärast paraadi ei tohi ilma starteri või stardi korraldaja loata hobused mõjuva põhjuseta rajalt lahkuda.

Obersek võib paraadi ajal olla nii kinni kui lahti.

37. Stardiks valmistumine

Võistlusterritooriumil ei tohi hobust loovutada purjus isikule. Võistluste ajal võib võistlusrajal hobust soojendada ainult isik, kellel on kehtiv sõiduluba.

Võimalike rikkumiste eest stardiks valmistumisel vastutab hobuse treener.

Peale starti kutsumist peavad sõitjad kohe kogunema stardipaiga lähedusse ning täitma starteri või tema abiliste korraldusi.

Seejärel võtavad sõitjad stardipaigal vastavalt stardinumbrile oma kohad sisse. Sõitja vastutab ise, et ta stardib õigelt stardikohalt. Sõitjat võib karistada, kui tema hilinemise tõttu start viibib.

Kui enne starti on näha, et hobuse allumatuse tõttu start hilineb, võib starter teha kohtunikekogule ettepaneku hobuse stardist mahavõtmiseks. Hobuse mitteallumise korral võib sõitja ise teha sellise ettepaneku.

Hobuse stardist mahavõtmise korral peab kohtunikekogu sellest kohe teatama publikule ja totalisaatori juhatajale. Stardist mahavõetud hobusele tehtud panused makstakse mängijatele tagasi.

Starteri loal võib voltstardis hobuse talutamiseks kasutada jalgsi olevat abistajat, kuid samas tuleb jälgida, et ei segataks teisi võistlejaid.

Käsu "valmis" peale tuleb abistajal võistlusrajalt lahkuda. Abistajaks võib olla vähemalt 16-aastane isik, kellel peavad olema sobivad jalanõud ning kaitsekiiver.

Peale diktori kuulutamist "2 minutit stardini," tohivad rajal olla ainult selles jooksus osalevad hobused.

38. Voltstart

Voltstardis handikapiga on stardiliinid 20-meetriste vahedega. Erinevate 20-meetriste stardiliinide vahed moodustavad stardiruumid nii, et:

- 0 – 20 meetrit I stardiruum;
- 20 – 40 meetrit II stardiruum;
- 40 – 60 meetrit III stardiruum;
- 60 – 80 meetrit IV stardiruum.

Volti juhhib esimese stardiruumi esimene hobune. Volti sõitmisel tuleb kasutada kogu stardiruumi ala.

Volti sõitmisel ei tohi häirida ega takistada kaasvõistlejaid.

Abistarterid annavad hobuste stardiks valmisolekust peastarterile märku lipu tõstmisega. Kui kõik on valmis, annab peastarter kohtunikele valmisoleku märguande.

Stardieelsed käsklused on: "valmis – üks – kaks – sõida" ning need antakse järgnevate vahedega:

- "valmis – üks" 10 sekundit;
- "üks – kaks" 5 sekundit;
- "kaks – sõida" 1,8 - 2 sekundit.

Diktor annab käskluse "valmis" volti juhtiva hobuse jõudmisel selle käskluse andmiseks eeldatud kohta.

Käskluse "kaks" ajaks peavad hobused olema võistlussuunas numbrite järgi rivis.

Kui käskluse "sõida" ajal mõni hobune segab kaasvõistlejat või sulgeb tema võistlusraja, antakse kordusstart.

Kui mõni hobune ületab stardiliini enne käsklust "sõida" ning saavutab sellega märgatava edu kaasvõistlejate ees, antakse kordusstart.

Kui voltstardis on alustatud stardieelsete käskluste lugemist ning start on määrustepärane, siis seejärel katkestanud hobusele totalisaatori panuseid tagasi ei maksta.

Ka rühmastardi võib anda voltstardina, kui autostart ei ole võimalik.

39. Autostart

Stardiauto alustab liikumist umbes 300-500 meetrit enne stardijoont. Hobuste lähenedes alustab stardiauto aeglaselt liikumist ning kogub hobused enda taha. 100 meetrit enne stardiliini peavad hobused olema oma kohtadel stardiauto taga. Stardiauto suurendab sujuvalt kiirust ning stardi-liini kohal teeb järsu kiirenduse ja lahkub võimalikult kiiresti rajalt.

Momendist, kui hobune on võtnud sisse oma koha stardiauto taga, loetakse ta jooksust osavõtnuks ning talle tehtud panuseid ei tagastata.

Start kutsutakse starteri või kohtunikekogu käsul tagasi, kui:

- tekib avariiohtlik või muu ebaselge olukord;
- keegi sõidab stardiauto tiibadest mööda;
- keegi sulgeb teisel võistlusraja.

Ebaühtlases tempos stardiautole lähenemine ja stardiautost mahajäämine võivad põhjustada stardi kordamise või sõitja karistamise. Stardi tagasikutsumisest antakse stardiautost arusaadavalt märku.

Autostardis stardivad hobused ühes või kahes reas. Esimese rea hobuste arvu määrab korraldaja. Kui esireast stardib 8 hobust on tagarea hobuste stardipositsioonid järgnevad:

- number 9 valib raja hobuse nr. 1 või 2 taga;
- number 10 valib raja hobuse nr. 3 või 4 taga;
- number 11 valib raja hobuse nr. 5 või 6 taga;
- number 12 valib raja hobuse nr. 7 või 8 taga.

Kui tagareast stardib ainult üks hobune, võib ta vabalt valida stardiraja. Kui esireast jääb välja hobuseid, liiguvad teised esireahobused vasakule, täites väljajäänud hobuste kohad ning üksik tagareahobune võib minna esiritta vabale kohale.

Kui hobune ei allu sõitjale, võivad kohtunikud ta jooksust maha võtta. Ka sõitja ise võib paluda raskestijuhitava hobuse mahavõtmist. Jooksu algusest annab starter ajavõtjatele lipuga märku.

Stardiautot kasutatakse, kui rajatingimused seda võimaldavad. Vajadusel võib peale paraadi teha autoga proovistardi. Autostardiks loetakse ka starti, kui tehnilistel põhjustel ei saa autot stardis kasutada.

Nii autoga kui ilma autota stardis ei tohi stardirada muuta enne stardijoont. Kui autot ei ole, võib stardikiirendust alustada kollase lipu juurest.

40. Jooksu toimumine, tagasikutsumine või katkestamine

40.1 Kui starteri või kohtunikekogu märguandel starti tagasi ei kutsuta, loetakse start toimunuks ning proteste selle kohta ei esitata.

40.2 Õnnetuse, muu segaduse või ohtliku olukorra puhul võib kohtunikekogu jooksu tagasi kutsuda ning starti korrata, kui jooksu juhtiv hobune tagasi kutsumise hetkeks on jõudnud läbida alla poole distantsist kuid mitte üle 1200 meetri.

Tagasikutsumatud jooksu kordamisel võivad osaleda ka enne katkestanud või diskvalifitseeritud hobused. Tagasikutsumatud jooksu kordamisel peab hobustele andma piisava taastumisaja – vähemalt 30 sekundit iga 100 jookstud meetri kohta.

40.3 Õnnetuse või ohtliku olukorra puhul, kui jooksu juhtiv hobune on jõudnud läbida üle poole distantsist või üle 1200 meetri, on kohtunikekogul õigus jooks katkestada. Katkestatud jooks loetakse mittetoimunuks ning kõik kihlvedude panused makstakse tagasi.

Katkestatud jooksu kordamise otsustab kohtunikekogu koos veterinaararstiga. Kui katkestatud jooksu korratakse samal päeval, saavad selles osaleda kõik katkestatud stardis olnud hobused, sõltumata nende varasemast katkestamisest või diskvalifitseerimisest.

41. Ajavõtt

Ajavõtt algab, kui:

- voltstardis antakse käsklus "sõida";
- autostardis esimese hobuse nina ületab stardiliini;
- rühmastardis esimese hobuse nina ületab stardiliini.

Ajavõtt ning hobuse jooks lõpevad, kui hobuse nina ületab finišijoone.

Võrdse tulemusega lõpeb jooks nende hobustele, kelle vahel ei ole võimalik lõppjärjestust selgitada. Punktivõistlus lõpeb kahe või enama hobuse vahel võrdse tulemusega, kui neile fikseeritakse sama aeg.

Võitja aega peab võtma kolme stopperiga või finiši kaameraga. Teiste hobuste ajavõtu määrab finišikohtunik. Ajavõtmisel kahe või kolme stopperiga on lõppajaks saadud aegade keskmine.

Finiškaamerat kasutades peab kontrollima, et see on võitjale fikseerinud õige aja. Finišijärjekord otsustatakse finišikaamera järgi. Ebaselge kujutise korral või kui lõppjärjestus ei ole selgelt arusaadav, on kehtiv kohtunikekogule esitatud ning selle esimehe poolt kinnitatud lõppjärjestus.

Kinnitatud lõppjärjestus ei kuulu protesteerimisele.

42. Ajaületus

Ajaületust arvestatakse võitja hobuse tulemusest järgnevalt:

42.1. 1600 kuni 2400 meetrisel distantsil kaotab hobune koguajast võitjale üle 12 sekundi

42.2. 2400 kuni 3200 meetri distantsil kaotab hobune koguajast võitjale üle 13 sekundi

Aja ületanud hobune kaotab auhinna ning ei saa osaleda finaalis. Ajaületuse tõttu diskvalifitseerimine ei mõjuta totalisaatori tulemust.

43. Sõiduaktiivsus

Hobusega peab üritama võitu või parimat võimalikku kohta kuni finišini, kui just hobune ei ole selgelt väsinud, galopi või mõnel muul põhjusel jäänud eessõitvatest otsustavalt kaugele.

Kui hobuse võistlussooritus erineb märgatavalt normaalsest, selgitab kohtunikekogu põhjused ning vajadusel võtab sõitjalt seletuse. Antud seletus tuleb lühidalt lisada võistlusprotokollile.

Kohtunikekogu võib antud seletuse heaks kiita, kuid mitteheakskiidu korral peab ta saatma seletuse koos kommentaariga ETL'i arutamiseks.

Hobuse võistluskõlbmatuks osutumisel määrab kohtunikekogu talle kvalifikatsioonistardi.

44. Karjumine, piitsa kasutamine ja keelatud sõiduviis

Karjumine, müra tekitamine ning piitsa väär kasutamine on keelatud.

Piitsa peab hoidma koos ohjadega ühes käes, sõidusuunas ning seespool käruaisa. Piitsa tohib kasutada ainult randmeliigutusega ilma õlavart tõstmata.

Piitsaga ei tohi lüüa vastu käru, numbrit, rattakaitset ja rakmeid ning sellega ei tohi segada kaasvõistlejaid. Jooksu ajal tohib ohjad ühte kätte võtta ainult avariiohu korral.

Kui sõitja võtab ohjad ühte kätte ning lööb hobust vaba käega, järgneb võistluskeeld. Piitsa kasutamist peale jooksu, jooksu katkestamist või diskvalifitseerimist karistatakse võistluskeeluga väljaarvatud juhul, kui ei ole tegemist avariiohu vältimisega. Keelatud on hobuse löömine hüppe ajal. Keelatud sõiduviiisiks loetakse liigset piitsa kasutamist, ohjadest rebimist.

45. Juhised sõiduajaks

Sõitma peab mööda kindlat sõidurada.

Jooksu ajal sõitja ei tohi:

- sõiduraja vahetamisega, kitsendamisega või muul viisil segada, pidurdada või hoida kinni kaasvõistlejaid;
- jätta teise võistleja kasuks rada vabaks või muul moel anda teisele võistlejale soodsamaid võistlustingimusi;
- muuta sõidurada, mis tal oli viimase kurvi lõpus, juhul kui lõpusirgel ei ole ees teist võistlejat tema kiirust pidurdamas või kui ta galopeerides häirib teisi kaasvõistlejaid;
- sundida kaasvõistlejaid karjumisega või muul moel muutma oma sõidurada;
- ületada tahtlikult raja piirjooni;
- siirduda väsinud hobusega siserajale;
- tekitada liiga järsu pidurdamisega avariiohtlikku olukorda.

Juhtpositsioonil oleva hobusega tuleb sõita nii, et vasem käruratas on raja siseservale lähemal kui pool käru laiust. Kohtunikekogu võib sõiduraja või ilmastikutingimustest olenevalt anda korralduse siseraja kasutamata jätmise kohta.

Kui möödumiseks on piisavalt ruumi ning sellega ei segata kaasvõistlejaid, võib eesjooksvast hobusest mööduda nii seest- kui väljastpoolt. Tahtlikult kaasvõistlejale edu andmine on karistatav.

Et kohtunikel oleks võimalik sõitjatega ühendust võtta, peavad nad peale jooksu jääma vähemalt 15 minutiks võistlusterritooriumile.

Kui sõitja kukub jooksu ajal kärult, hobuse jooks annulleeritakse.

Peale finišit peab kiirust 100 meetri jooksul sujuvalt vähendama, järsk pidurdamine on keelatud.

Võistleja suletud rajalt vabale rajale siirdumine on murdmine, kui sellega kaasneb ühe või mitme kaasvõistleja segamine. Murdmise teostanud sõitjat karistatakse alati võistluskeeluga.

Kohtunikekogu diskvalifitseerib hobuse jooksu, kui sõitja on murdmisega oluliselt mõjutanud jooksu tulemust.

46. Hobuse diskvalifitseerimine

Hobune peab jooksma puhast traavi. Hobune, kes jooksu ajal läheb galopile, küliskäigule või jookseb ebapuhast traavi, tuleb kohe viia tagasi puhtale traavile. Hobune on käsitletav nii, et ta ei põhjustaks ohtlikku olukorda.

Kui hobune jooksus korduvalt või korraga läbib galopis, küliskäigus või ebapuhta traaviga kokku üle 150 meetri või korraga üle 100 meetri, siis tema jooks diskvalifitseeritakse. Suurim lubatud galoppide arv on kaks, kolmanda galopiga hobune diskvalifitseeritakse.

Traavile viimiseks peab galopeeriva hobuse juhtima välisrajale kohe, kui seda on võimalik teha kaasvõistlejaid segamata. Kui see ei ole võimalik, peab võistleja kiirust

vähendamata hoidma oma rada nii, et ei segaks tagant tulijaid. Galopeerivat hobust ei tohi kunagi keerata sissepoole, kui see just ei ole vajalik ohtliku olukorra vältimiseks.

Hobune diskvalifitseeritakse jooksust alati kui ta:

- galopi või küliskäigu ajal saab võrreldes teiste hobustega edumaad. Edumaaks ei loeta seda, kui hobune jätkab teistele raja vabastamiseks galoppi nii, et jääb peale traavile viimist selgelt ebasoodsamale positsioonile;
- galopib distantsi viimasel 100-l meetril
- Kui hobuse kõik neli jalga on ületanud raja piirjoone/märgised v.a. juhul, kui kõnealune manööver on sooritatud avarii vältimiseks.
- galopiga ületab finišijoone;
- jääb seisma, läheb sammule või lahkub rajalt.

Diskvalifitseerimisest kuulnud sõitja peab kohe sõidu katkestama ning lahkuma rajalt, välja arvatud hobuse diskvalifitseerimisel finišisirgel, kuid hobune peab alati sõitma finišini.

Diskvalifitseeritud võistleja peab rajalt lahkuma nii, et see ei segaks teisi võistlejaid.

Diskvalifitseerimine või karistuse määramine protesteerimisele ei kuulu.

46.1 Vale käik / ebapuhas traav.

Kui hobune jookseb vales käigus /ebapuhas traavis, teatatakse sellest hobuse treenerile kas suuliselt või kirjalikult.

Hobuse võib määrata enne järgmist võistlust veterinaarsesse kontrolli, kui tekib kahtlus, et ta ei ole võistluskorras. Sellise otsuse teeb veterinaar koos kohtunike koguga.

47. Vastulause esitamine

Vastulause määrustevastase sõidu kohta võib teha ainult jooksus osalenud hobuse sõitja. Vastulause tehakse kohtunikekogule kohe peale jooksu lõppemist ja enne rajalt lahkumist finišis piitsa või käe tõstmisega või lähema mobiiltelefoniga.

Hiljem tehtud vastulauseid ei arvestata. Kui vastulause mõjutab totalisaatori tulemusi, peab sellest kohe teatama publikule.

Kui esitatud vastulauset ei arvestata või, kui hobune esitatud vastulause tõttu diskvalifitseeritakse, siis need otsused edasikaebamisele ei kuulu.

Vastulause esitaja peab tõestama oma väite. Vastulause esitamisest tuleneva karistuse võib ettenähtud korras edasi kaevata.

Kohtunikekogu peab uurima igat talle esitatud määruste rikkumist olenemata sellest, kas vastulause on esitatud või ei.

48. Karistused

Karistuse suurused ja rikkumise kirjeldused on reguleeritud eraldi Karistusmäärustikuga. Antud võistlusmääruste rikkumistest peavad kõik võistluste ametiisikud informeerima kohtunikekogu.

Võistluste ajal võistlusterritooriumil toimunud määruste rikkumiste eest määrab karistused kohtunikekogu. ETL'i juhtkond käsitleb kohtunikekogu puudutavaid küsimusi ning tal on samuti õigus muuta või tühistada karistus eeldades, et sellel on edasikaebuseõigus.

Võistlejat karistatakse määruste rikkumise eest. Põhimõtteks on, et karistusaste suureneb vastavalt määruste rikkumise kordumise ning rikkumise raskusastmega.

Kohtunikekogu võib määrata järgnevaid karistusi:

B. Hoiatus

Hoiatus tehakse võistlejale sellise kerge määruste rikkumise eest, millega ei tekitata eeliseid või kahju endale, teistele võistlejatele, võistluste korraldajatele või mis ei puuduta hobust.

C. Trahv

Trahv määratakse võistlejale tõsise määruste rikkumise eest, millega tekitatakse eeliseid või kahju endale, teistele võistlejatele, võistluste korraldajatele või mis puudutavad hobust.

Võistlustest eemalejäämisel mõjuva põhjuseta määratakse hobuse võistlemise eest vastutavale isikule trahv eemalejäänud jooksu II koha auhinnaraha suurusega.

D. Võistluskeeld

Võistluskeeld määratakse võistlejale eriti tõsise määruste rikkumise eest, millega tekitatakse eeliseid või kahju endale, teistele võistlejatele, võistluste korraldajatele või mis puudutavad hobust.

Võistluskeelu pikkuse määramisel tuleb arvestada sõitja sõiduaktiivsust (tehtud startide arvu). Kui sõitja kohtunikekogu arvamusel ei tunne võistlusmäärusi, võidakse talle määrata võistluskeeld ning kohtunikekogu võib sõitjalt nõuda sõiduloa uuesti taotlemist.

Võistluskeeld võib puudutada ka hobust ning võistlusõiguse tagasi saamiseks võidakse nõuda kvalifikatsiooni stardi läbimist.

Eluaegne võistluskeeld võidakse määrata treenerile, hobuse hooldajale või muule isikule,

- kelle puhul on tõendatud hobuse võimeid mõjutavate ainete kasutamine;
- kes on jämedalt rikkunud võistlusmäärusi.

Eriti jämeda määruste rikkumise korral võib võistluskeeld alata viivitamatult.

Kohtunikekogu võib määrata karistuse ka selliste tegude eest, mida ei ole neis määrustes mainitud, kuid mis ei vasta sportlikule eetikale ning headele kommetele.

Kohtunikekogu informeerib ETL'i juhatust määratud karistusest, mille viimane registreerib.

Korduvalt määrusi rikkunud sõitjalt võidakse ETL'i sõiduluba ära võtta.

Karistuste määrad otsustab ETL'i juhatas.

Võistluskeel hakkab kehtima 21 päeva möödudes selle määramisest samal nädalapäeval, millal karistus määrati. Eriti jämeda määruste rikkumise korral võib võistluskeeld alata viivitamatult.

Osalemistasudega, eeljooksudega ja kutsetega võistlustel on osalemine lubatud karistuse kehtivuse ajal, igal sellisel võistlusel osalemisega karistusele lisatakse 1 päev.

49. Trahvi või võla tasumine

Trahv tasutakse peale selle määramist ühe kuu jooksul.

Võistleja, kes ei ole tähtjaks trahvi tasunud, ei tohi võistlustel osaleda. ETL'i sõiduloa omanikul võidakse luba tühistada, kui tal on trahv maksmata üle 6 kuu.

Juhul, kui võlgnikuks osutub välisvõistleja, keelatakse tal Eestis võistlustel osalemine ning sellest teatatakse kirjalikult võistleja asukohamaa traavispordi keskorganisatsioonile.

50. Kaebuse esitamine

Sõitja võib esitada ETL'i juhatusele kirjaliku kaebuse karistuse kohta, mis peab olema vormistatud 7 ööpäeva jooksul karistuse määramise momendist. Kaebuse vaatab läbi 3 liikmeline komisjon 7 päeva jooksul alates kaebuse esitamisest. Kaebuse esitamisel tuleb tasuda 20 eurone tagatisraha. Juhul kui komisjon leidis, et kaebus oli põhjendatud, siis tagastatakse tagatisraha kaebuse esitajale.

51. Hasartmängude piirangud

Mäng totalisaatoril on keelatud vastavalt hasartmänguseadusele.

52. Muudatuste tegemine võistlusmääruses

Muudatusi antud määrustesse võib teha ainult ETL'i juhatus ning neist peab teatama vähemalt 1 nädal enne järgmisi võistlusi.

53. Tõlgitsemisküsimused

Kui tekib erimeelsusi määruste tõlgitsemises või esineb juhtumeid, mida antud määrustes ei ole mainitud, lahendab probleemi ETL'i juhatus.

54. Määruste jõustumine

Antud määrused jõustuvad 1. jaanuaril 2009. a.

Täiendatud 03.10.08

Muudatused sisse viidid 2016 aastal.